

Wat betekent de palliatieve sedatie voor uw familie en naastbetrokkenen?

Ondanks dat tijdens de sedatie de kans klein is dat u nog kunt praten, kan uw familie nog wel aan uw welzijn bijdragen. Dit kan bijvoorbeeld door middel van masseren van de handen of door andere lichte aanraking. Ook kunnen zij misschien zorgen voor rustige muziek en aangename geuren. In het hospice zijn oliën aanwezig voor deze aanvullende zorg.

Verder kan het voor uw familie een tijd zijn om met elkaar afscheid van u te nemen. Vaak gebruiken mensen de tijd om elkaar verhalen te vertellen, waarbij gehuild maar ook gelachen wordt. Nadenken over alle praktische zaken die geregeld moeten worden als het eenmaal zover is, kan ook nu op een rustige manier gebeuren.

Eventueel kan er een beroep gedaan worden op de geestelijk verzorger om u te ondersteunen bij het nadenken over afscheid. Ten slotte is het belangrijk om te weten dat naasten hier ook kunnen overnachten.

Samenvattend:

- Continue palliatieve sedatie is het verlagen van het bewustzijn in de stervensfase.
- Het doel van palliatieve sedatie is het verlichten van klachten.
- Palliatieve sedatie is een medische beslissing. De arts bepaalt of en wanneer het kan worden ingezet.
- Palliatieve sedatie kan worden ingezet als:
  - De arts denkt dat u binnen enkele dagen tot hooguit 2 weken zult overlijden.
  - De klachten niet op een andere manier kunnen worden verlicht.
- Palliatieve sedatie is géén euthanasie. Sedatie verkort het leven niet.
- Zorgvuldig en tijdig overleg tussen u, uw naasten, de arts en de verpleging is zeer wenselijk.

Vragen?

Heeft u nog vragen? Blijf daar dan niet mee zitten!
Bespreek ze met de arts en/of de verpleging.

Hospice De Duinsche Hoeve

Colofon

Uitgave:
Hospice de Duinsche Hoeve
Vliertwijksestraat 65
5244 NH Rosmalen
T 073-5218881
F 073-5236554
www.hospicededuinschehoeve.nl

Uitgave: 1e druk 2014

Bron: landelijke richtlijn Palliatieve sedatie

Palliatieve Sedatie

Continue palliatieve sedatie

U hebt met de arts gesproken over palliatieve sedatie. In deze folder kunnen u en uw naasten een en ander nog eens rustig nalezen.

Als u na het lezen nog vragen heeft, kunt u deze met de arts en/of de verpleging bespreken.

Wat is palliatieve sedatie?

Wanneer het op geen enkele andere manier meer lukt om klachten zoals pijn, benauwdheid, verwardheid, misselijkheid of uitputting te verlichten, kan palliatieve sedatie een mogelijkheid zijn. Palliatieve sedatie is het opzettelijk verlagen van het bewustzijn in de stervensfase.

Dit kan variëren van een lichte versuffing tot een vorm van diepe slaap waarbij u niet meer aanspreekbaar bent. Het doel van palliatieve sedatie is dat uw klachten worden verlicht en dat u rust ervaart.

Wanneer past een arts palliatieve sedatie toe?

De arts kan tot palliatieve sedatie overgaan als de situatie voldoet aan twee voorwaarden. Ten eerste dat het sterven binnen enkele dagen tot hooguit twee weken wordt verwacht. Ten tweede dat de klachten niet meer op een andere manier verlicht kunnen worden.

Is palliatieve sedatie een soort euthanasie?

Nee, palliatieve sedatie is geen euthanasie. Bij euthanasie is er sprake van levensbeëindiging op verzoek van de patiënt. Bij palliatieve sedatie is er sprake van een natuurlijk overlijden. Sedatie verkort het leven niet.

Wie beslist over palliatieve sedatie?

Palliatieve sedatie is een normale medische behandeling waarover de arts, in overleg met u, beslist. De arts hoort zich hierbij aan de richtlijn te houden, die door artsen in gezamenlijkheid is vastgesteld. Dit neemt niet weg dat u er wel om mag vragen, en dat u er na een voorgenomen besluit alsnog vanaf kunt zien.

Starten met palliatieve sedatie kan een ingrijpende beslissing zijn, die met u, uw naasten en de verpleging besproken zal worden.

Dit gesprek zal meestal al vroeg na opname in het hospice plaatsvinden om u voor te bereiden op wat kan gaan komen.

Dat maakt het mogelijk om tijdig met elkaar in gesprek te gaan over uw wensen rondom het afscheid. Als palliatieve sedatie eenmaal is ingezet, is de kans groot dat praten met elkaar niet meer kan.

Hoe werkt palliatieve sedatie?

Voor palliatieve sedatie zijn bepaalde medicijnen nodig. U krijgt de medicijnen onder de huid toegediend via een dun naaldje dat verbonden wordt met een pompje. De verpleegkundigen verzorgen dit pompje en de arts bepaalt wat er toegediend wordt. De arts overlegt geregeld met alle betrokkenen over het verloop van de sedatie.

Het is niet goed te voorspellen hoe lang het duurt voor de klachten voldoende verlicht zijn. Het zoeken naar de benodigde mate van bewustzijnsdaling kan wel 24-48 uur duren. Soms kunt u gedurende de sedatie wat meer wakker worden na een periode van rust.

Dan zal eventueel de medicatie aangepast worden.

Het is goed mogelijk dat u kleine bewegingen maakt of met uw gezicht trekt. Het is van belang te weten dat dit geen tekenen zijn van pijn of andere vormen van lijden.

Hoe verloopt uw verzorging gedurende palliatieve sedatie?

Als wordt overgegaan op palliatieve sedatie bevindt u zich in de stervensfase. In die fase drinkt u nog maar heel weinig, of zelfs helemaal niet meer, omdat uw lichaam er niet meer om vraagt. Het is daarom niet zinvol om via een infuus of sonde vocht of voeding toe te dienen. Het is wel belangrijk om de mond te verzorgen en vochtig te houden.

Om te voorkomen dat u onrustig wordt van een volle blaas wordt vaak een blaaskatheter ingebracht. Verder blijft de lichamelijke verzorging, voor zover mogelijk en gewenst, gewoon doorgaan. Ook blijft het bijvoorbeeld belangrijk om regelmatig te draaien in bed om doorliggen te voorkomen.

